

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM6003 Bevezetés a szociolingvisztikába							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Benő Attila, egyetemi tanár							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Lázár Aliz							
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	2	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DF
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	Vál.

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium	24
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					18
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					4
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	48				
3.8 A félév össz-óraszám	96				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• Általános és leíró nyelvészeti alapfogalmak ismerete
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • Számítógép, vetítő szükséges az előadásokhoz. • A kijelölt minimális szakirodalom elolvasása kötelező.
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	A szemináriumokon a jelenlét kötelező, a részvétel feltétele az egyes témákhoz kijelölt tanulmányok elolvasása. A végső szemináriumi jegy egy vitaindítóra és a félévi szemináriumi tevékenységre (minimálisan 5 szemináriumon való aktív részvételre, illetve a hozzászólásokra) kapott minősítésekből tevődik össze. Azok, akik nem teljesítik a jelenléti kritériumot, a félév végén pótlásként zárthelyi dolgozatot írhatnak a teljes szemináriumi anyagból.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C2 Hatékony szóbeli és írásbeli kommunikáció az anyanyelven és románul/idegen nyelven.
Általános kompetenciák	CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás. CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Nyelvi készségek és kritikai gondolkodásmód fejlesztése.	•
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	A tárgy a szociolingvisztika alapfogalmait ismerteti, különös tekintettel a szociolingvisztika interdiszciplináris természetére. Több előadás foglalkozik a szociolingvisztika kutatási módszereivel, valamint a nyelv szociolingvisztikai szemléletével. A szemináriumok az empirikus kutatás gyakorlati kérdéseit elemzik.	•

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szociolingvisztika sajátosságai. Nyelvszemlélet, kutatási módszerek, témák	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
2. Nyelvi folyamatok, nyelvi érintkezések	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
3. Nyelv és kultúra összefüggései	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
4. Nyelvek és nyelvváltozatok. Határok és fokozatok	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
5. Kisebbségi kétnyelvűség. Nyelvmegőrzés és oktatás	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
6. Közigazgatás és nyelvi jogok	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
7. A szleng – nyelvváltozat vagy beszédmód?	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
8. A csetnyelv – az írott beszélt nyelv	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
9. Társalgáselemzés	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	Megjegyzések

10. Nyelvi babonák és mítoszok	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
11. A kisebbségi magyar nyelvváltozatok kutatása	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
12. A nyelv szociolingvisztikai szemlélete. Összegzés	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
<p>Bibliográfia Benő Attila – Szilágyi N. Sándor szerk.: <i>Nyelvi közösségek – nyelvi jogok</i>. A Szabó T. Attila Nyelvi Intézet Kiadványai 3. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2006. Kiss Jenő: <i>Társadalom és nyelvhasználat</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995. Péntek János: <i>A nyelv ritkuló légköre. Szociolingvisztikai dolgozatok</i>. Kolozsvár, 2001. 45–212. Péntek János – Benő Attila: <i>A magyar nyelv Romániában</i>. 2020. Kolozsvár – Budapest. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Könyvkiadó. 83–107. Trudgill, Peter: <i>Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába</i>. Szeged, 1997.</p>		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. Bevezetés. Témák és az értékelés módjának megbeszélése. A szociolingvisztika nyelvszemlélete</p> <p>KENESEI ISTVÁN: <i>A nyelv és a nyelvek</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012. 165–186. SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i>. Szak Kiadó, Budapest, 2014. 66–78. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 11–25. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 9–24.</p>	<p>Dialógus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés</p>	
<p>2. A szociolingvisztika kutatási módszerei</p> <p>BABBIE, EARL: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. Balassi Kiadó, Budapest, 2000. 276–302., 337–372. LETENYEI LÁSZLÓ (szerk.): <i>Településkutatás I. Módszertani kézikönyv</i>. Új mandátum–Ráció, Budapest, 2006. 124–126 (A mélyinterjú mint terepközei technika). PÉNTÉK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)</i>. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 361–378. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 26–42.</p>	<p>Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés</p>	
<p>3. A beszélés néprajza (Hymes)</p> <p>FRAKE, C. O.: <i>Hogyan kell szubanuniul italt kérni?</i> In: Pléh – Síklaki – Terestyéni (szerk.): <i>Nyelv, kommunikáció, cselekvés 2</i>, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995, 133–139. HYMES, DELL: <i>A nyelv a társadalomban</i>. In: Szépe György (szerk.): <i>A nyelvtudomány ma</i>. 1973, 117–146. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 214–232.</p>	<p>Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés</p>	
<p>4. A nyelvi változás és nyelvváltozatok</p> <p>É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 12–87. (ajánlott) KENESEI ISTVÁN: <i>A nyelv és a nyelvek</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012. 187–209.</p>	<p>Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés</p>	

<p>SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 43–64, 108–119.</p> <p>WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 25–52, 169–191.</p>		
<p>5. Kétnyelvűség</p> <p>NAVRACSICS JUDIT: <i>Egyéni kétnyelvűség</i>. Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2010. 9–20.</p> <p>PLÉH CSABA – LUKÁCS ÁGNES: <i>Pszicholingvisztika 1.</i> Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014. 551–574.</p> <p>WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 78–101.</p>	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
<p>6. A magyar nyelv a kétnyelvűségben</p> <p>É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 91–125.</p> <p>PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)</i>. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 243–270.</p> <p>LANSTYÁK ISTVÁN: A magyar nyelv szlovákiai változatainak jellemzői. In: LANSTYÁK ISTVÁN – SZABÓMÍHÁLY GIZELLA (szerk.): <i>Magyar nyelvtervezés Szlovákiában</i>. Kalligram Kiadó, Pozsony, 2002, 84–94.</p>	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
<p>7. Nyelvi érintkezések és a kölcsönzés indítékai</p> <p>BENŐ ATTILA: <i>Kontaktológia</i>. Egyetemi Műhely Kiadó – Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2008. 13–64 (ajánlott), 173–186.</p> <p>SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 74–91.</p> <p>SZILÁGYI N. SÁNDOR 2007. Szociálpszichológiai tényezők a szókölcönzésben. In: Benő Attila – Fazakas Emese – Szilágyi N. Sándor (szerk.): <i>Nyelvek és nyelvváltozatok</i>. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár. 349–361.</p>	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
<p>8. Nyelvi mítoszok</p> <p>SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i>. Szak Kiadó, Budapest, 2014. 16–40.</p> <p>LANSTYÁK ISTVÁN: Általános nyelvi mítoszok. In: LANSTYÁK ISTVÁN – DOMONKOSI ÁGNES – POSGAY ILDIKÓ: <i>Műhelytanulmányok a nyelvűvelésről</i>. Tinta Kiadó – Gramma Nyelvi Iroda, Budapest–Dunaszerdahely, 2007, 174–212.</p> <p>GRÉTSY LÁSZLÓ: <i>Nyelvművelő kézisztár</i>. Auktor Kiadó, Budapest, 1996. (ajánlott)</p> <p>BUVÁRI MÁRTA: <i>Lájk, bájt és rokonai</i>. LINK (2024. február 17.). (ajánlott)</p> <p>nyelvmueves.hu (ajánlott)</p>	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
<p>9. Mi a szleng?</p> <p>KIS TAMÁS: <i>Alapismeretek a szlengről</i>. é.n. LINK (2024. február 17.).</p> <p>KIS TAMÁS: A szlengszótárkészítés műhelytitkaiból. Megjegyzések legújabb szlengszótárunk margójára. <i>Magyar Nyelvjárások</i> 46, 2008. 71–102.</p> <p>KIS TAMÁS: Szubjektív vázlatpontok a szlengkutatás miértjéről. <i>Magyar Nyelvjárások</i> 37, 1999. 293–299.</p> <p>LAKATOS (LÁZÁR) ALIZ: <i>Kontaktusjelenségek az erdélyi magyar szlengváltozatokban</i>. (Kézirat). Kolozsvár, 2023, 6–31. (ajánlott)</p> <p>SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i>. Krónika Nova, Budapest, 2016. 92–100.</p>	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	

SZILÁGYI N. SÁNDOR: A csoportjellegű szövegek. In: Fenyvesi Anna – Kis Tamás – Várnai Judit Szilvia (szerk.): <i>Mi a szleng?</i> Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1999. 9–12.		
10. Nyelvi jogok É. KISS KATALIN: <i>Anyanyelvünk állapotáról</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2004. 154–169. PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: <i>A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)</i> . Erdélyi Múzeum-Egyesület – Gondolat Kiadó, Kolozsvár–Budapest, 2020. 165–173. PÉNTEK JÁNOS – BENŐ ATTILA: Nyelvi jogok Romániában In: Uők (szerk.): <i>Nyelvi jogi környezet és nyelvhasználat</i> . Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2005. 95–120. <i>Nyelvi jogok útmutató</i> . LINK (2024. február 17.) (ajánlott)	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
11. Szociolingvisztikai szemlélet az anyanyelvoktatásban BEREGSZÁSZI ANIKÓ: <i>A lehetetlent lehetni</i> . Tinta könyvkiadó, Budapest, 2012. 9–59. (ajánlott) SÁNDOR KLÁRA: <i>Határtalan nyelv</i> . Szak Kiadó, Budapest, 2014. 388–432. SÁNDOR KLÁRA: <i>Nyelv és társadalom</i> . Krónika Nova, Budapest, 2016. 174–187. WARDHAUGH, RONALD: <i>Szociolingvisztika</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 2002. 294–310.	Vitaindító; dialógus; megbeszélés, elemzés	
12. Vizsga. Összegzés	Dialógus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés	
Bibliográfia L. a témák mellett.		

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	1. Megfelelő szaktudás. 2. Terminusok szakszerű használata. 3. Szakirodalmi ismeret.	1. Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium	1. Terminusok szakszerű használata 2. Szakirodalmi ismeret 3. Az ismeretek megfelelő alkalmazása 5. Nyelvi elemzőképesség	1. Szemináriumi tevékenység 2. Írásbeli vizsga	50%
10.6 Minimális követelmények: Az előadás és a szemináriumok témáinak ismerete, az előadásokon és a szemináriumokon való rendszeres jelenlét. (Legalább 66%-os jelenlét kötelező.)			

A kitöltés időpontja 2024. 02. 21.	Az előadásért felelős tanár aláírása	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024. 02. 30.	Az intézetvezető aláírása	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje